

Az Úr nékem pásztorom
Ferenczi Ilona 70 éves

Ferenczi Ilona tudományos munkássága a magyar zenetörténeti kutatás legtermékenyebb, legnemesebb hagyományát követi. Híres elődök nyomában járva a történeti adatok és a népzenei örökség összehasonlító vizsgálata révén protestáns énekeink körét veretes régi dallamokkal frissítette fel. Gyülekezeti és más istentiszteleti énekekről szóló közreadásait, tanulmányait mind a protestáns, mind a katolikus liturgiák mélyreható és átfogó ismerete hitelesíti. A 16. századi reformáció törekvései, gyakorlata nem érthető a középkori egyházi gyakorlatban való jártasság nélkül, a korabeli források pedig nem tanulmányozhatók a szükséges nyelvi készségek, illetve a zenei emlékek a korabeli zenei írásmódok olvasási képessége nélkül. Kutatásai ennek megfelelően időben a 16–17. századra, térben főként a Magyar Királyságra és ezen belül az alábbi témákra összpontosítanak: a magyar nyelvű gregorián hagyományra és repertoárra a protestáns graduálokban; a korabeli többszólamú éneklési gyakorlatra és a fennmaradt többszólamú zenei emlékekre; liturgikus, zeneelméleti és paleográfiai kérdésekre, valamint a gyülekezeti énekekre és a népzennel való átfedésekre. Az e témakörökben született tanulmányok és monográfiák közül a nevéhez fűződik a magyarországi protestáns zenetörténet forrásközreadásainak java, az *Eperjesi graduál*, a *Csurgói graduál*, a *Ráday graduál*, a *Kálmáncsai graduál*, a Starck virgínálkönyv, a Vietórisz tabulatúras könyv, a 16–17. századi források magyar nyelvű antifónáinak a kiadása (*A bölcsesség kezdete az Úr félelme* címmel), Johann Wohlmuth, a 17. század végén Sopronban élt és működött zenész munkásságának feltárása, valamint Csomasz Tóth Kálmán *A XVI. század magyar dallamai* kötet (RMDT I) második, átdolgozott és bővített kiadásának szerkesztése, sajtó alá rendezése. Kutatási eredményeit a nemzetközi tudományosság is számon tartja, szenior tagja a Nemzetközi Himnológiai Társaságnak, korábban a társaság elnökségi tagjaként hosszú éveken át a vezetőség munkáját is segítette. A magyar zenetörténet egyik vezető kutatójaként végzett munkásságát a hazai zenetudományi szakma 2002-ben Szabolcsi Bence-díjjal ismerte el, a kormányzat 2010-ben Károli Gáspár-díjjal és 2019-ben a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével tüntette ki.

Ferenczi Ilona egész élete, hitvallása, tudományos tevékenysége az európai keresztény hagyomány, ezen belül a tizenhatodik századi lutheri reformáció teológiai és kulturális talaján áll. Biztos alapokra, *sziklára* épült szellemi otthona, amelyet a szűkebb haza, a magyarságnak a zenében felejtett történetének izgal-

mas levegője jár át a maga állandóságának és változásainak gazdag fényjátékával. Kutatóként, tanárként és gyakorló zenészként évtizedek óta állhatatosan szembesít bennünket zenei kincseinkkel, segítve a korábbi értékek megismerésében, és abban, hogy hangzó örökségünkhöz a magunk viszonyát is meghatározhassuk zenészként, magyarként és hívőként, egyaránt. Tudományos munkájában éppúgy, mint tanításában az értékek ökumenéja jelenti a zsinórmértéket. Féltő gonddal mutat rá a különböző felekezetek és népek közötti kapcsolódási pontokra, az időben és térben nagy utat bejáró énekekre, dallamokra, amelyek generációk hosszú sora óta közösségi tudatunk részévé váltak. Figyelmeztet, hogy közös örökségünket ismernünk, ápolnunk és tisztelnünk kell. E nélkül sérült lesz a jelenünk és szertefoszlik a jövőnk.

Richter Pál
BTK Zenetudományi Intézet
igazgató